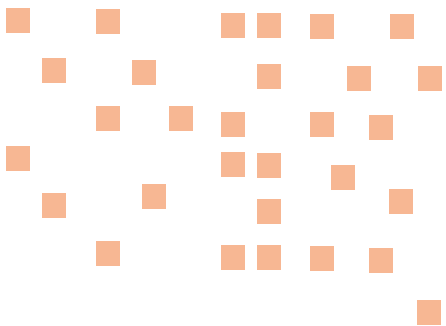

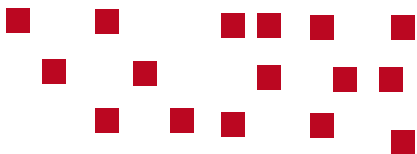
UGANDA

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

**Sytuacja polityczna.
Zagrożenia dla ludności cywilnej.**

DPU-WIKP-424/417/2023

15.11.2023

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Ugandzie.

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

Ludność: 47.729.952 (dane z 2023 r.) ^[1]

Skład etniczny: Baganda 16,5%, Banyankole 9,6%, Basoga 8,8%, Bakiga 7,1%, Iteso 7%, Langi 6,3%, Bagisu 4,9%, Acholi 4,4%, Lugbara 3,3%, inni 32,1% ^[2]

Skład religijny: protestanci 45,1% (w tym anglikanie – 32%, zielonoświątkowcy / ewangelicy / Born Again – 11,1%, adwentyści dnia siódmego – 1,7%, baptyści 0,3%), katolicy 39,3%, muzułmanie 13,7%, inni 1,6%, ateści 0,2% ^[3]

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Uganda, która uzyskała niepodległość od Wielkiej Brytanii w 1962 r., jest republiką prezydencką.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Pod względem administracyjnym Uganda dzieli się na regiony: Północny, Wschodni, Centralny oraz Zachodni, a te z kolei na 134 dystrykty oraz miasto stołeczne Kampala. ^[4]

STRUKTURA WŁADZY

Głowa państwa. Głową państwa jest prezydent, wybierany w wyborach powszechnych i bezpośrednich na 5-letnią kadencję. Prezydent, który wskazuje poszczególnych ministrów, sprawuje w praktyce faktyczną władzę w kraju. Premier jedynie asystuje prezydentowi i sprawuje funkcje pomocnicze. ^[5]

Od 1986 r. prezydentem Ugandy jest nieprzerwanie **Yoweri Museveni**. W 2017 r. parlament przegłosował zniesienie limitu wiekowego w stosunku do osoby sprawującej funkcję prezydenta, co otwarło Museveniemu drogę do dożywotniej

¹ CIA, The World Factbook, Uganda, 11.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

² CIA, The World Factbook, Uganda, 11.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

³ CIA, The World Factbook, Uganda, 11.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

⁴ CIA, The World Factbook, Uganda, 11.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

⁵ CIA, The World Factbook, Uganda, 11.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

prezydentury.^[6] W ostatnich wyborach prezydenckich (ze stycznia 2021 r.) przedłużył swoje wieloletnie rządy o kolejną pięcioletnią kadencję, zdobywając 58,6%. Drugie miejsce zajął Bobi Wine z 34,8%.^[7]

W chwili obecnej funkcję wiceprezydenta Ugandy pełni od czerwca 2023 r. Jessica Rose Epel Alupo.^[8]

Kolejne wybory prezydenckie mają się odbyć w 2026 r.^[9]

Rząd i premier. Premierem Ugandy od czerwca 2021 r. jest – jako pierwsza kobieta premier w historii kraju – **Robinah Nabbanja**.^{[10][11]}

Członków Rady Ministrów mianuje prezydent spośród członków Zgromadzenia Narodowego (lub osób, które spełniają wymogi, by być wybranym do zgromadzenia).^[12]

Parlament i wybory parlamentarne. Władza ustawodawcza w Ugandzie należy do 556-osobowego, jednoizbowego parlamentu, Zgromadzenia Narodowego. Składa się z: 352 deputowanych wyłanianych w wyborach powszechnych, 146 kobiet (wybieranych bezpośrednio), 30 reprezentantów wybieranych przez grupy interesów (w tym przez armię: 10 osób, przez niepełnosprawnych: 5 osób, przez młodzież: 5 osób, przez pracowników: 5 osób oraz przez osoby w podeszłym wieku: 5 osób) oraz 28 członków wybieranych ex officio przez prezydenta, z racji pełnionych funkcji. Kadencja parlamentu trwa pięć lat.^{[13][14]}

Ostatnie wybory parlamentarne, które miały miejsce w styczniu 2021 r., wygrała partia prezydenta Museveniego **Narodowy Ruch Oporu (ang.: National Resistance Movement – NRM)**, zdobywając 41,60% głosów (336 miejsc w parlamencie). Drugie miejsce zajęła partia Nkonge Kibalama – **Platforma Jedności Narodowej (ang. National Unity Platform)** z 13,48% głosów (57 miejsc w Zgromadzeniu Narodowym), natomiast trzecie miejsce przypadło **Forum na rzecz Zmian Demokratycznych (ang. Forum for Democratic Change – FDC)** z 7,29% głosów (32 miejsca w Parlamencie).^[15]

Kolejne wybory do parlamentu mają się odbyć w lutym 2026 r.^[16]

SYSTEM PRAWNY

Mieszany system prawny angielskiego prawa zwyczajowego i prawa tradycyjnego.^[17]

⁶ CIA, The World Factbook, Uganda, 11.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

⁷ CIA, The World Factbook, Uganda, 11.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

⁸ CIA, The World Factbook, Uganda, 11.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

⁹ CIA, The World Factbook, Uganda, 11.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

¹⁰ The Independant, Robinah Nabbanja becomes Uganda's first female prime minister, 14.06.2021, <https://www.independent.co.ug/robinah-nabbanja-becomes-ugandas-first-female-prime-minister/>

¹¹ Prime Minister, Prime Minister, <https://opm.go.ug/the-prime-minister/>

¹² CIA, The World Factbook, Uganda, 11.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

¹³ CIA, The World Factbook, Uganda, 11.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

¹⁴ Parliament of the Republic of Uganda, Composition of Parliament, <https://www.parliament.go.ug/page/composition-parliament>

¹⁵ CIA, The World Factbook, Uganda, 11.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

¹⁶ CIA, The World Factbook, Uganda, 11.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

¹⁷ CIA, The World Factbook, Uganda, 11.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>

KARA ŚMIERCI

Prawo Ugandy przewiduje karę śmierci za morderstwo, za kradzież i przemyt, które spowodowały śmierć, za gwałt oraz terroryzm. ^{[18][19]}

Według najnowszego raportu Amnesty International, w 2022 r. zostały wydane co najmniej 2 wyroki śmierci. Pod koniec 2022 r. co najmniej 135 osób oczekiwało na wykonanie wyroku. Mimo że w kraju nie obowiązuje moratorium na wykonywanie takich wyroków, to egzekucje nie są przeprowadzane (ostatnia miała miejsce w 2005 r.). ^{[20][21][22]}

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Uganda w przeszłości była areną wieloletnich dyktatorskich rządów, naruszeń praw człowieka oraz bezwzględnych konfliktów. Szczególnie krwawo zapisały się w historii kraju lata rządów dyktatora Idiogo Amina ^[23], a także Milтона Obote ^[24], który był prezydentem obalonym przez Amina, a następnie – po obaleniu Amina – ponownie objął władzę. Dopiero w 1986 r. stery władzy przejął Yoweri Kaguta Museveni, który przywrócił w kraju względny porządek. ^{[25][26]}

Obecnie w Ugandzie nie toczy się żaden wewnętrzny lub międzynarodowy konflikt zbrojny. Zdarzają się sporadyczne incydenty wzdłuż granicy kraju z DRK (szczególnie w regionach Lakes Albert i Edward), ale jest mało prawdopodobne, aby przerodziły się w szerszy konflikt. ^[27]

Niektóre regiony kraju, w szczególności **peryferyjne prowincje na północnym-wschodzie (region Karamoja)**, a także **pogranicza z Sudanem Południowym oraz Demokratyczną Republiką Konga – DRK**, są mniej bezpieczne z uwagi na wysoką przestępczość, napady bandyckie, czy starcia plemienne. Przyczyną tych ostatnich są często spory o ziemię

¹⁸ Death Penalty Worldwide, Uganda, <https://deathpenaltyworldwide.org/database/#/results/country?id=82>

¹⁹ Amnesty International (AI), Death sentences and executions 2021, 24.05.2022, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/5418/2022/en/>

²⁰ Death Penalty Worldwide, Uganda, <https://deathpenaltyworldwide.org/database/#/results/country?id=82>

²¹ Amnesty International (AI), Death sentences and executions 2021, 24.05.2022, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/5418/2022/en/>

²² Amnesty International (AI), Death Sentences and Executions 2022, 05.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2091962.html>

²³ Prezydent (i dyktator) Ugandy w latach 1971–1979. W ciągu ośmioletnich rządów Amina zginęło co najmniej sto tysięcy Ugandyjczyków zamordowanych z powodów politycznych, kryminalnych i innych – onet.pl, Makabryczna zagadka. Straszliwa cena zdrady, 02.11.2011, <https://wiadomosci.onet.pl/kiosk/makabryczna-zagadka-straszliwa-cena-zdrady/lpfje>

²⁴ Premier (1962-70) oraz dwukrotny prezydent (1966-71 oraz 1980-85) Ugandy. Poprowadził swój kraj do niepodległości w 1962 r., ale jego dwie kadencje (obie zakończyły się przewrotami wojskowymi) zostały naznaczone przez walki między grupami etnicznymi z północy i południa kraju – Encyclopaedia Britannica, Milton Obote, <https://www.britannica.com/biography/Milton-Obote>

²⁵ BBC, Uganda country profile, 10.05.2018, <http://www.bbc.com/news/world-africa-14107906>

²⁶ Encyklopedia PWN, Uganda, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Uganda-Historia:4575597.html>

²⁷ Crisis24, Uganda Country Report, <https://crisis24.garda.com/insights-intelligence/intelligence/country-reports/uganda>

lub o zasoby naturalne. Zdarzają się tam także sporadyczne ataki na siły bezpieczeństwa.^{[28][29]}

W regionie **Karamoja** (okręgi **Kaabong, Kotido, Abim, Moroto** i **Nakapiripirit**), występuje przemoc między uzbrojonymi grupami przestępczymi zajmującymi się kradzieżą bydła oraz ugandyjskimi żołnierzami. Po latach spokoju, gdy na początku XXI w. armia przeprowadziła akcję rozbrojenia grup, ponownie trwa eskalacja. Od połowy 2021 r. prowadzona jest kolejna akcja rozbrajania tych ugrupowań, jednakże dotychczas nie przyniosła ona wymiernych rezultatów. W regionie zdarzają się napaści i kradzieże zwierząt, a nierzadko incydentom tym towarzyszą ofiary w ludziach.^{[30][31]}

W ostatnich latach dochodziło ponadto do incydentów i starć w zachodniej Ugandzie, zwłaszcza w **rejonie Kasese**.^[32]

27 października 2022 r. wznowiono walki między siłami rządowymi Demokratycznej Republiki Konga a grupą zbrojną M23 w Demokratycznej Republice Konga, bardzo blisko granicy z Ugandą (zarówno przejście graniczne Bunagana, jak i przejście graniczne Kitagoma/Buszana w dystrykcie Kisoro są kontrolowane przez grupę zbrojną M23 po stronie Demokratycznej Republiki Konga). Poprzednie starcia miały miejsce 12 czerwca 2022 r., 23 maja 2022 r. i 29 marca 2022 r., co spowodowało czasowe zawieszenie ruchu granicznego.^[33]

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

Aktualnie w Ugandzie nie obowiązuje ustawodawstwo specjalne.

WPŁYW KONFLIKTU NA SYTUACJĘ LUDNOŚCI CYWILNEJ

Nie dotyczy.

RODZAJE ZAGROZEŃ DLA CYWILÓW ZWIĄZANYCH Z KONFLIKTEM

Nie dotyczy.

OFIARY DZIAŁAŃ WOJENNYCH

Jak wspomniano wcześniej, aktualnie w Ugandzie nie toczy się żaden konflikt zbrojny.

²⁸ MSZ Australii, Smarttraveller. Uganda Travel Advice, 04.08.2023, <https://www.smarttraveller.gov.au/destinations/africa/uganda>

²⁹ UKFCO, Foreign Travel Advice – Uganda, 08.09.2023, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/uganda>

³⁰ The New Humanitarian, In Uganda's Karamoja, rampant rustling and a militarised response as violence returns, 26.01.2022, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2022/1/26/Uganda-Karamoja-cattle-rustling-militarised-violence-returns>

³¹ UKFCO, Foreign Travel Advice – Uganda, 08.09.2023, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/uganda>

³² UKFCO, Foreign Travel Advice – Uganda, 08.09.2023, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/uganda>

³³ UKFCO, Foreign Travel Advice – Uganda, 08.09.2023, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/uganda>

OFIARY DZIAŁAŃ PARTYZANCKICH

Nie dotyczy.

OFIARY DZIAŁAŃ ODWETOWYCH

Nie dotyczy.

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU

Nie dotyczy.

PRZEMOC WOBEC LUDNOŚCI CYWILNEJ NIEZWIĄZANA Z KONFLIKTEM

Według ACLED (ang. **Armed Conflict Location and Event Data Project**), organizacji pozarządowej specjalizującej się w gromadzeniu, analizie i mapowaniu danych o konfliktach, od początku 2022 r. do 21 lipca 2023 r. w Ugandzie doszło do co najmniej 603 incydentów związanych z bezpieczeństwem, w których zginęło co najmniej 389 osób cywilnych. ^[34]

Prowincja (admin1)	Liczba zdarzeń	Liczba ofiar
Kampala	75	25
Wakiso	34	22
Moroto	29	24
Agago	23	14
Kotido	23	14
Hoima	18	10
Kitgum	16	11
Suma	603	389

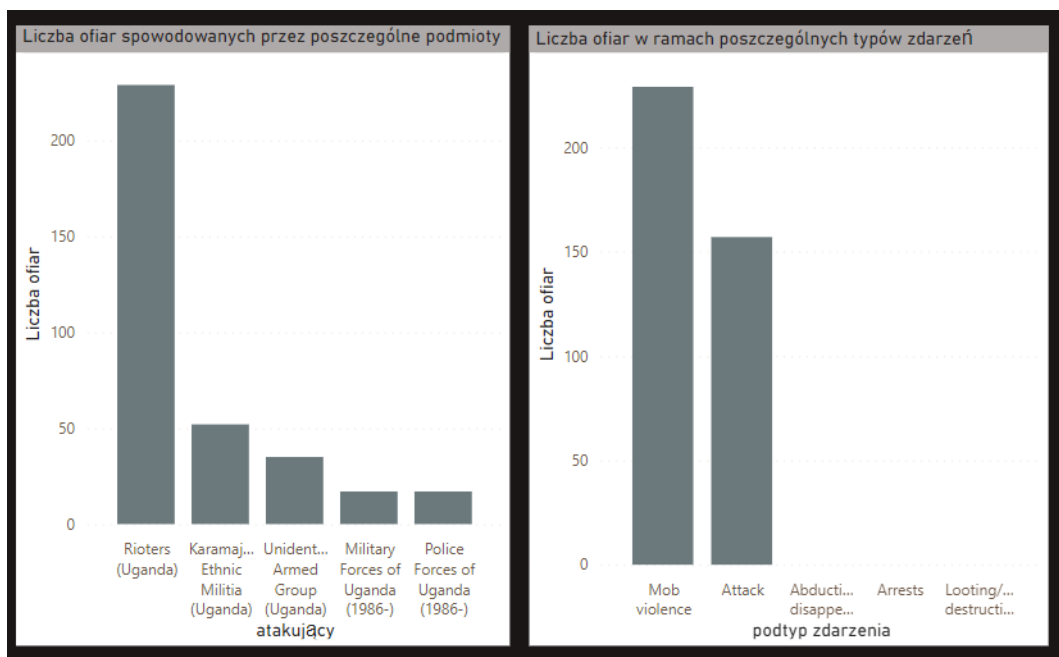
Źródło: ACLED ^[35]

Najwięcej osób zginęło w Kampali (tam też odnotowano największą liczbę zdarzeń), Wakiso oraz Moroto. Większość ofiar spowodowana była przemocą tłumu oraz atakami milicji etnicznych, niezidentyfikowanych grup zbrojnych, interwencjami wojska i policji (patrz dalej). ^[36]

³⁴ ACLED, Uganda, 01.01.2022-21.07.2023, Violence against civilians, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

³⁵ ACLED, Uganda, 01.01.2022-21.07.2023, Violence against civilians, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

³⁶ ACLED, Uganda, 01.01.2022-21.07.2023, Violence against civilians, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

Źródło: ACLED [37]

TERRORYZM

W Ugandzie istnieje umiarkowane zagrożenie terrorystyczne.^[38] **Allied Democratic Forces – ADF** ^[39] przeprowadza sporadyczne ataki o niewielkim zasięgu na terenie Ugandy, uderzając szczególnie w stolicę i region Ruwenzori (pogranicze z DRK) oraz powodując stosunkowo niewielkie straty.^[40] Zdarzają się jednak poważniejsze ataki ww. ugrupowania. Przykładowo w dniu 17 czerwca 2023 r. bojownicy ADF przeprowadzili atak na szkołę w Mpondwe w dystrykcie Kasese w zachodniej Ugandzie, w pobliżu granicy z DRK zabijając 42 osoby.^[41] Wcześniej, 12 grudnia 2022 r. ADF przeprowadziło atak w pobliżu parafii Bweramule w dystrykcie Ntoroko, na granicy z Demokratyczną Republiką Konga.^[42]

Dodatkowo, dnia 24 października 2022 r. nieznani sprawcy zaatakowali i podpalili szkołę dla dziewcząt w Mukono. Zginęło 11 dziewcząt. Atak odbył się dzień przed planowaną wizytą brytyjskiej pary książęcej.^[43]

Największe incydenty z ostatnich lat obejmują także: zamachy samobójcze w Kampali 16 listopada 2021 r., gdy trzech zamachowców wysadziło się w różnych częściach stolicy – jeden w pobliżu komendy głównej policji oraz dwóch w okolicach parlamentu. W zamachach zginęły co najmniej 4 osoby (obok zamachowców), a 37 odniosło rany (w tym 27 policjantów). Odpowiedzialność za zamach przypisana

³⁷ ACLED, Uganda, 01.01.2022-21.07.2023, Violence against civilians, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

³⁸ MSZ Australii, Smarttraveller. Uganda Travel Advice, 04.08.2023, <https://www.smarttraveller.gov.au/destinations/africa/uganda>

³⁹ ADF jest ugandyjską koalicją rebeliantów, której największą grupę stanowili muzułmanie przeciwni Museveniemu. ADF obwinia się o masakry, porwania i grabieże, a liczbę ofiar śmiertelnych szacuje się na tysiące. VOA, ADF Rebels Kill Two Foreign Tourists in Uganda, 17.10.2023, <https://www.voaafrica.com/a/adf-rebels-kill-two-foreign-tourists-in-uganda/7315043.html>

⁴⁰ Crisis24, Uganda Country Report, <https://crisis24.garda.com/insights-intelligence/intelligence/country-reports/uganda>

⁴¹ UKFCO, Foreign Travel Advice – Uganda, 08.09.2023, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/uganda>

⁴² UKFCO, Foreign Travel Advice – Uganda, 08.09.2023, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/uganda>

⁴³ ACLED, Uganda, 01.01.2022-21.07.2023, Violence against civilians, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

została ADF, później przypisało ją sobie Państwo Islamskie.^[44] Miesiąc wcześniej doszło w Kampali do dwóch innych zamachów: 23 października 2021 r. w wybuchu ładunku w restauracji zginęła pracująca tam kelnerka, a 3 inne osoby zostały ranne, a 25 października 2021 r. zamachowiec samobójca zdetonował bombę w autobusie 30 km od Kampali raniąc kilku pasażerów (sam poniósł śmierć w zamachu). Oba zamachy przypisało sobie Państwo Islamskie.^{[45][46][47]}

Uganda może być również celem ataków somalijskiej organizacji terrorystycznej al-Shabab (al-Shabaab), ze względu na to, że oddziały ugandyjskiego wojska uczestniczą w misji AMISOM (African Union Mission to Somalia) / ATIMS (African Union Transition Mission in Somalia). Jednak fakt, że w kraju nie ma lokalnych odłamów al-Shabab, a także ze względu na to, że istnieje współpraca strategiczna z zachodnimi wywiadami, sprawia, że nie dochodzi do poważniejszych incydentów.^[48]

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA

W Ugandzie dochodzi do pozaprawnych zabójstw dokonywanych nie tylko przez ugrupowania zbrojne, ale także do których dochodzi w wyniku gwałtownych samosądów. Przykładowo dniu 7 stycznia 2023 r. mieszkańcy wioski Ocwing (Soroti) zabili 8 osób podejrzanych o kradzież. 29 stycznia 2023 r. doszło do przemocy tłumu w wiosce Kalomerisiep (Napak) – rodzina zmarłej w pożarze kobiety zaatakowała krewnych domniemanego podpalacza (9-letniego dziecka). W wyniku zdarzenia zginęło 6 osób. Tymczasem 24 czerwca 2023 r. zabitych zostało 5 osób z rodziny mężczyzny podejrzanego o zajmowanie się magią. Ww. został oskarżony o doprowadzenie, przy pomocy czarów, do śmierci jednego z krewnych napastników.^[49]

W związku z operacją wojskową w północno-wschodniej Ugandzie w subregionie Karamoja (dystrykty Kaabong, Kotido, Abim, Moroto i Nakapiripirit) przeciwko grupom zajmującym się kradzieżą bydła z bronią w ręku i przemocy między społecznościami dochodzi do śmierci ludności cywilnej.^[50] Przyczyną pozaprawnych zabójstw, do których dochodzi w Ugandzie są również spory o ziemię i zasoby naturalne, jak również napady rabunkowe.^[51]

Ugandzie zdarzają się także uprowadzenia.^[52]

⁴⁴ International Crisis Group, The Kampala Attacks and Their Regional Implications, 19.11.2021, <https://www.crisisgroup.org/africa/great-lakes/uganda/kampala-attacks-and-their-regional-implications>

⁴⁵ Institute for Security Studies, Uganda terror attacks point to deeper Jihadi coordination, 05.11.2021, <https://issafrica.org/iss-today/uganda-terror-attacks-point-to-deeper-jihadi-coordination>

⁴⁶ UKFCO, Foreign Travel Advice – Uganda, 08.09.2023, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/uganda>

⁴⁷ MSZ Australii, Smarttraveller. Uganda Travel Advice, 04.08.2023, <https://www.smarttraveller.gov.au/destinations/africa/uganda>

⁴⁸ Crisis24, Uganda Country Report, <https://crisis24.garda.com/insights-intelligence/intelligence/country-reports/uganda>

⁴⁹ ACLED, Uganda, 01.01.2022-21.07.2023, Violence against civilians, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

⁵⁰ UKFCO, Foreign Travel Advice – Uganda, 08.09.2023, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/uganda>

⁵¹ ACLED, Uganda, 01.01.2022-21.07.2023, Violence against civilians, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

⁵² MSZ Australii, Smarttraveller. Uganda Travel Advice, 04.08.2023, <https://www.smarttraveller.gov.au/destinations/africa/uganda>

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

Jakkolwiek Konstytucja zapewnia wolność zgromadzeń, władze kraju nie respektują tego prawa w praktyce.^[53] W Ugandzie zdarzają się jednak demonstracje. Aby rozproszyć manifestantów policja zwykle używa gazu łzawiącego, gumowych kul, ale niekiedy także ostrej amunicji. Jednocześnie istnieje ryzyko, że przerodzą się one w brutalne zamieszki, których skutkiem są poważne uszkodzenia ciała lub nawet utrata życia uczestników starć.^{[54][55][56]}

W lipcu 2022 r. w przemysłowym mieście Jinja (na wschodzie Ugandy) odbywały się masowe protesty przeciwko skokowemu wzrostowi cen paliw i innych dóbr. Policja użyła gazu łzawiącego oraz atakowała demonstrantów przy pomocy pałek. Aresztowanych zostało ponad 40 osób.^[57]

W październiku 2022 r. ugandyjska policja zatrzymała dziewięć osób protestujących przeciwko planom budowy rurociągu, którym miałyby być transportowana ropa naftowa. Rurociąg, którego koszt szacuje się na 3,5 miliarda dolarów, ma przebiegać od położonych na zachodzie Ugandy pól naftowych do jednego z portów na wybrzeżu Oceanu Indyjskiego w Tanzanii. Protestujący oskarżyli rząd Ugandy o „przymusowe wysiedlenia, wylesianie i inne formy degradacji środowiska”.^[58] Według świadków podczas aresztowania policja użyła przemocy, jedna z zatrzymanych osób doznała złamania ręki, natomiast inna została uderzona pałką w oko.^[59]

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

W Ugandzie istnieje zagrożenie przestępczością. W środkach transportu publicznego zdarzają się kradzieże kieszonkowe i napady (np. wrywanie toreb). Dochodzi także do przestępstw takich, jak włamania (które mogą przybierać gwałtowną formę), napady z bronią i kradzieże pojazdów, również tych, które są w ruchu ulicznym lub zatrzymują się na światłach.^{[60][61]}

⁵³ US Department of State, 2022 Country Report on Human Rights Practices: Uganda, 20.03.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2089252.html>

⁵⁴ UKFCO, Foreign Travel Advice – Uganda, 08.09.2023, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/uganda>

⁵⁵ MSZ Australii, Smarttraveller. Uganda Travel Advice, 04.08.2023, <https://www.smarttraveller.gov.au/destinations/africa/uganda>

⁵⁶ CNN, At least 45 people have been killed during Uganda protests, 24.11.2020, <https://edition.cnn.com/2020/11/23/africa/ugandan-protest-death-toll-intl/index.html>

⁵⁷ Reuters, Uganda police fire teargas to quell protest over fuel prices, 25.07.2022, <https://www.reuters.com/world/africa/uganda-police-fire-teargas-quell-protest-over-fuel-prices-2022-07-25/>

⁵⁸ Reuters, Uganda police detain nine people for oil pipeline protest, 04.10.2022, <https://www.reuters.com/world/africa/uganda-police-detain-nine-people-oil-pipeline-protest-2022-10-04/>

⁵⁹ Climate Home News, Ugandan police 'brutally arrest' anti-pipeline protesters outside EU embassy, 06.10.2022, <https://www.climatechangenews.com/2022/10/06/ugandan-police-brutally-arrest-anti-pipeline-protesters-outside-eu-embassy/>

⁶⁰ Crisis24, Uganda Country Report, <https://crisis24.garda.com/insights-intelligence/intelligence/country-reports/uganda>

⁶¹ UKFCO, Foreign Travel Advice – Uganda, 08.09.2023, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/uganda>

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Ugandyjskie prawo przewiduje swobodę przemieszczania się wewnątrz kraju, wyjazdu za granicę, emigracji powrotu oraz repatriacji. Prawa te na ogół są respektowane. Swobodę przemieszczania się po kraju mają również uchodźcy, których większość mieszka poza obozami. ^[62]

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

W 2002 r. krajowe Biuro Statystyki przeprowadziło ogólnokrajowe badanie dotyczące migracji wewnętrznych w Ugandzie. W 2002 r. w Ugandzie odnotowano 1.349.400 migrantów wewnętrznych. Około 65,9% tej liczby mieszkało na obszarach miejskich, co sugeruje, że migracja w Ugandzie odbywa się głównie ze wsi do miast. Liczba kobiet migrantów wewnętrznych była wyższa niż mężczyzn zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich. Największy odsetek migrantów wewnętrznych miał 15-29 lat (603.600), a następnie 15 lat lub mniej (501.500). 56,5% z ww. stwierdziło, że pracuje, 39,1% było bezrobotnych, a 4,4% szukało pracy. ^[63]

Według badań przeprowadzonych przez University of Makerere (Kampala), brak bezpieczeństwa jest istotnym czynnikiem determinującym migrację w przypadku północnej Ugandy, podczas gdy w regionie centralnym powodem migracji były często przyczyny ekonomiczne. W przypadku migrantek zmiana miejsca zamieszkania może być dodatkowo spowodowana chęcią zawarcia małżeństwa. ^[64]

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

Od czasu podpisania umowy o zaprzestaniu działań wojennych między rządem Ugandy a Armią Bożego Oporu (Lord's Resistance Army) w 2006 r. większość osób przesiedlonych wewnętrznie w wyniku konfliktu w latach 90. XX w. i na początku XXI w. powróciła do miejsc swojego pochodzenia, lub przesiedliła się w inne miejsca, takie jak ośrodki miejskie. ^[65]

Powodzie, burze gradowe i osunięcia ziemi spowodowały przesiedlenie 47.000 osób w 2021 r., co stanowiło wzrost z 40.000 w 2020 r., ale znaczny spadek w porównaniu ze 130.000 odnotowanymi w 2019 r. ^[66]

Liczba przesiedleń wewnętrznych wywołanych konfliktami i przemocą jest stosunkowo niska w Ugandzie. Przemoc między społecznościami dotycząca sporów

⁶² US Department of State, 2022 Country Report on Human Rights Practices: Uganda, 20.03.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2089252.html>

⁶³ Integral human Development, Country Profiles Uganda, <https://migrants-refugees.va/country-profile/uganda/>

⁶⁴ Integral human Development, Country Profiles Uganda, <https://migrants-refugees.va/country-profile/uganda/>

⁶⁵ Internal Displacement Monitoring Centre, Uganda, <https://www.internal-displacement.org/countries/uganda>

⁶⁶ Internal Displacement Monitoring Centre, Uganda, <https://www.internal-displacement.org/countries/uganda>

o ziemię doprowadziła w 2021 r. do przesiedlenia 1300 osób w dystryktach Amuru i Adjumani w regionie północnym. ^[67]

UCHODŹCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

Według IOM, w 2013 r. za granicą mieszkało 628.845 Ugandyjczyków, z których większość przeniosła się do sąsiednich krajów z powodów ekonomicznych: Kenii (271.149), Sudanu Południowego (120.808) i Rwandy (106.501). Aktualnie szacuje się, że w diasporze mogą żyć nawet trzy miliony obywateli Ugandy, ponieważ mają oni długą historię migracji do Wielkiej Brytanii i innych państw Europy oraz Stanów Zjednoczonych. W ostatnich latach obserwuje się rosnący trend migracji na Bliski Wschód, np. do Arabii Saudyjskiej i Jordanii, gdzie większość kobiet jest zatrudniona jako pracownice domowe, mężczyźni zaś jako ochroniarze, przyczyniając się znacząco do utrzymania swoich rodzin w Ugandzie. ^{[68][69]}

PODSUMOWANIE

Uganda jest republiką prezydencką rządzoną od ponad 3 dekad przez prezydenta Yoweriego Museveniego.

Kraj jest stosunkowo stabilny i nie jest zaangażowany w żaden zbrojny konflikt międzynarodowy lub wewnętrzny. W ciągu ostatniego roku zdarzały się jednak pojedyncze przypadki napaści na rolników, czasem ze skutkiem śmiertelnym, i kradzieże bydła. Najbardziej niestabilna sytuacja pod tym względem panuje w dystrykcie Karamoja.

W Ugandzie istnieje umiarkowane zagrożenie terrorystyczne. Organizacja o nazwie Allied Democratic Forces – ADF przeprowadza na terytorium Ugandy sporadyczne ataki o niewielkim zasięgu, uderzając szczególnie w stolicę i region Ruwenzori (pogranicze z DRK) oraz powodując przeważnie stosunkowo niewielkie straty. Zdarzają się jednak również poważniejsze ataki ww. ugrupowania – ostatni miał miejsce w czerwcu 2023 r. Zginęło w nim ponad 40 osób.

Ugandyjskie prawo przewiduje karę śmierci i bywa ona orzekana. Jednakże wyroki nie są wykonywane, ostatnia egzekucja miała miejsce w 2005 r.

Konstytucja zapewnia swobodę przemieszczania się, podróży zagranicznych, emigracji i repatriacji, a rząd ogólnie przestrzega tych praw w praktyce.

⁶⁷ Internal Displacement Monitoring Centre, Uganda, <https://www.internal-displacement.org/countries/uganda>

⁶⁸ International Domestic Workers Federation (IDWF), and the Global Alliance Against Traffic in Women (GAATW), Women's Labour Migration on the Africa-Middle East Corridor: Experiences of Migrant Domestic Workers from Uganda, 2019, https://gaatw.org/publications/Uganda_Country_Report.pdf

⁶⁹ Integral human Development, Country Profiles Uganda, <https://migrants-refugees.va/country-profile/uganda/>

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o art. 15 pkt. 3 oraz art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami.

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA:

1. ACLED, Uganda, 01.01.2022-21.07.2023, Violence against civilians, <https://acleddata.com/dashboard/dashboard>
2. Amnesty International (AI), Death sentences and executions 2021, 24.05.2022, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/5418/2022/en/>
3. Amnesty International (AI), Death Sentences and Executions 2022, 05.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2091962.html>
4. BBC, Uganda country profile, 10.05.2018, <http://www.bbc.com/news/world-africa-14107906>
5. CIA, The World Factbook, Uganda, 11.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/uganda/>
6. Climate Home News, Ugandan police 'brutally arrest' anti-pipeline protesters outside EU embassy, 06.10.2022, <https://www.climatechangenews.com/2022/10/06/ugandan-police-brutally-arrest-anti-pipeline-protesters-outside-eu-embassy/>
7. CNN, At least 45 people have been killed during Uganda protests, 24.11.2020, <https://edition.cnn.com/2020/11/23/africa/ugandan-protest-death-toll-intl/index.html>
8. Crisis24, Uganda Country Report, <https://crisis24.garda.com/insights-intelligence/intelligence/country-reports/uganda>
9. Death Penalty Worldwide, Uganda, <https://deathpenaltyworldwide.org/database/results/country?id=82>
10. Encyklopedia PWN, Uganda, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Uganda-Historia;4575597.html>
11. Institute for Security Studies, Uganda terror attacks point to deeper Jihadi coordination, 05.11.2021, <https://issafrica.org/iss-today/uganda-terror-attacks-point-to-deeper-jihadi-coordination>
12. Integral human Development, Country Profiles Uganda, <https://migrants-refugees.va/country-profile/uganda/>
13. Internal Displacement Monitoring Centre, Uganda, <https://www.internal-displacement.org/countries/uganda>
14. International Crisis Group, The Kampala Attacks and Their Regional Implications, 19.11.2021, <https://www.crisisgroup.org/africa/great-lakes/uganda/kampala-attacks-and-their-regional-implications>
15. International Domestic Workers Federation (IDWF), and the Global Alliance Against Traffic in Women (GAATW), Women's Labour Migration on the Africa-Middle East Corridor: Experiences of Migrant Domestic Workers from Uganda, 2019, https://gaatw.org/publications/Uganda_Country_Report.pdf
16. MSZ Australii, Smarttraveller. Uganda Travel Advice, 04.08.2023, <https://www.smarttraveller.gov.au/destinations/africa/uganda>

17. onet.pl, Makabryczna zagadka. Straszliwa cena zdrady, 02.11.2011, <https://wiadomosci.onet.pl/kiosk/makabryczna-zagadka-straszliwa-cena-zdrady/lpfje>
18. Parliament of the Republic of Uganda, Composition of Parliament, <https://www.parliament.go.ug/page/composition-parliament>
19. Premier (1962-70) oraz dwukrotny prezydent (1966-71 oraz 1980-85) Ugandy. Poprowadził swój kraj do niepodległości w 1962 r., ale jego dwie kadencje (obie zakończyły się przewrotami wojskowymi) zostały naznaczone przez walki między grupami etnicznymi z północy i południa kraju – Encyclopaedia Britannica, Milton Obote, <https://www.britannica.com/biography/Milton-Obote>
20. Prime Minister, Prime Minister, <https://opm.go.ug/the-prime-minister/>
21. Reuters, Uganda police detain nine people for oil pipeline protest, 04.10.2022, <https://www.reuters.com/world/africa/uganda-police-detain-nine-people-oil-pipeline-protest-2022-10-04/>
22. Reuters, Uganda police fire teargas to quell protest over fuel prices, 25.07.2022, <https://www.reuters.com/world/africa/uganda-police-fire-teargas-quell-protest-over-fuel-prices-2022-07-25/>
23. The Independent, Robinah Nabbanja becomes Uganda's first female prime minister, 14.06.2021, <https://www.independent.co.ug/robinah-nabbanja-becomes-ugandas-first-female-prime-minister/>
24. The New Humanitarian, In Uganda's Karamoja, rampant rustling and a militarised response as violence returns, 26.01.2022, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2022/1/26/Uganda-Karamoja-cattle-rustling-militarised-violence-returns>
25. UKFCO, Foreign Travel Advice – Uganda, 08.09.2023, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/uganda>
26. US Department of State, 2022 Country Report on Human Rights Practices: Uganda, 20.03.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2089252.html>